

kansli@arkitekt.se
08-505 577 00

www.arkitekt.se

Till upphandlingsansvarig i Vårgårda kommun
kommunen@vargarda.se

cc Anders Simonsson
upphandling@vargarda.se

Stockholm 2022-03-30

Ramavtalsupphandling till lägsta pris avseende Tekniska konsulter Arkitekt och tillgänglighet, UPH/2021:73

Sveriges Arkitekter har efter påpekanden från medlemmar tagit del av upphandlingsdokumenten avseende rubricerad upphandling och får efter genomläsning lämna följande synpunkter.

Vårgårda kommun (kommunen) samt ytterligare i upphandlingsdokumenten angivna beställare avser att upphandla tekniska konsulter avseende Arkitekt och tillgänglighet. Upphandlingen sker som ett öppet förfarande, enligt bestämmelserna i lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) och har för avsikt att teckna ett gemensamt avtal för samtliga upphandlande myndigheter, med tre leverantörer, förutsatt att tre leverantörer kvalificerar sig och uppfyller samtliga krav.

Utvärdering till lägsta pris

I upphandlingsföreskrifterna anges under AUB.52:

”...Anbud med lägsta utvärderingspris kommer att antas...”

En upphandling av arkitekttjänster eller andra intellektuella tjänster handlar om att söka bedöma konsultens kapacitet och förmåga att åstadkomma de lösningar som bäst svarar mot de krav som uppställts i upphandlingsdokumenten, i detta fall att för kommande avrop från ramavtal som (enligt redovisning under AUA.3) kan omfatta olika skeden (t ex förstudie, projektering, upphandling, utförande och förvaltning). Omfattningen kan komma att förändras under avtalstiden. Alla typer av uppdrag kan förekomma som till exempel:

- Handlägga uppdrag samt projektera och redovisa handlingar med hjälp av CAD med inriktning på kommunala byggnader (exempelvis kontor, förskolor, skolor, vårdbyggnader och särskilda boendeformer) samt hyresfastigheter.
- Ansvara för upprättande av normenliga tekniska beskrivningar, ritningar (inkluderat 3D) och övriga erforderliga handlingar.
- Utföra tredjepartsgranskning
- Genomföra och delta på workshops med kunder och verksamhet.

En utvärdering av arkitekttjänster eller andra intellektuella tjänster bör alltid utgöras av en blandning av kriterier där de olika anbudsgivarnas anbud kan värderas relativt enkelt, och

sådana kriterier, där jämförelser mellan anbudsgivarna är svårare att göra, eftersom det primärt handlar om att bedöma konsultens kreativitet. Att värdera anbudsgivarens förmåga att hantera uppgifter är ett centralt element i all upphandling av arkitektjänster eller andra intellektuella tjänster.

Priset som urvalskriterium har olika stor betydelse i olika upphandlingssituationer. Den vikt som läggs vid priset varierar från fall till fall. Ju mer standardiserat föremålet för upphandlingen är, desto större betydelse har normalt priset. Är förhållandet det motsatta läggs normalt den största vikten vid kvalitetskriteriet. Angivna exempel på uppdrag kan inte anses utgöra rutinarbeten varför även arkitektens kreativa förmåga för denna ramavtalsupphandling bör utvärderas.

Omotiverade avsteg från ABK 09

Under AUC.111 redovisas sammanställning över ändringar i förhållande till ABK 09. Någon motivering avseende ändringarna lämnas inte. Särskilt anmärkningsvärt är ändringarna i förhållande till ABK 09 gällande rätten till uppdragsresultat (se AUC.7).

Kommunen uppställer villkor om full nyttjanderätt och äganderätt till originalhandlingar och datafiler. Enligt ABK 09 har beställaren rätt att använda och kopiera uppdragsresultatet för det med uppdraget avsedda ändamålet. I normalfallet har handlingar upprättade för visst uppdrag mycket begränsad användbarhet i andra uppdrag.

Det omotiverade villkoret om full nyttjanderätt innebär att kommunen, utan att erlagga ersättning härför, tillskriver sig rätten att fritt nyttja konsultens handlingar för andra ändamål än det aktuella uppdraget.

Att kommunen kräver äganderätten framstår som både oskäligt och obegripligt. Konsekvensen för presumtiva anbudsgivare blir att de inte själva kan återanvända sina lösningar utan att först avtala härom med kommunen, men lösningar som arkitekter tar fram i ett projekt bygger i regel på erfarenhet och tidigare lösningar. Den rätt beställaren enligt branschpraxis normalt förvärvar till uppdragsresultatet är att använda uppdragsresultatet för "avtalat ändamål", i detta fall för nyttjande för uppdrag som avropas på ramavtalet. Beställarens nyttjande av uppdragsresultatet i andra/nya projekt förutsätter enligt branschpraxis avtal om ersättning till arkitekten.

När det gäller äganderätt till datafiler innehåller dessa i regel även företagsspecifik information, som inte har tagits fram för uppdraget. Dessutom kan licenser innebära att det inte är möjligt/tillåtet att överföra äganderätten till beställaren.

Med hänvisning till vad som ovan anförts rekommenderar Sveriges Arkitekter att utvärderingen av anbudsgivare görs om till förmån för ny utvärdering som i rimlig balans i förhållande till pris även prövar arkitektens kreativitet.

Vidare är de ändringar och tillägg till ABK 09 som skett i denna ramavtalsupphandling inte nödvändiga för att kunna upphandla efterfrågade konsulttjänster för oidentifierade projekt under ramavtalsperioden. Varken anbudsgivare eller beställare kan kalkylera konsekvenserna av avstegen i förhållande till ABK 09. Kommunen rekommenderas därför att låta standardbestämmelserna gälla i stället för de omotiverade avstegen från ABK 09. Särskilt villkoren om rätt till uppdragsresultat bör utgå.

Presumptiva anbudsgivare som har kontaktat Sveriges Arkitekter har valt att avstå från att inkomma med anbud på grund av att endast lägsta pris är avgörande, vilket i sin tur kan innebära att kommunen därigenom går miste om "bästa" anbud och att konkurrensen påverkas negativt.

Svar emotes.

Med vänlig hälsning
Sveriges Arkitekter

Rita Georgiadis
Förbundsjurist

Sveriges Arkitekter är intresseorganisation för alla Sveriges arkitekter, inredningsarkitekter, landskapsarkitekter och planeringsarkitekter. Förbundet har drygt 14 000 medlemmar. Sveriges Arkitekter har en bred agenda: från fackligt arbete och branschbevakning till professions- och arkitekturfrågor. Ett viktigt mål är att åstadkomma goda betingelser för medlemmarnas yrkesutövning och därmed för arkitektur och planering.

cc Anders Simonsson